NCERT Solutions For Class 8 Sanskrit Part - I Chapter 2

प्रश्नः 1. उच्चारणं कुरुत–(उच्चारण कीजिए–)

कस्मिंश्चित्	विचिन्त्य	साध्विदम्
क्षुधार्तः	एतच्छ्रुत्वा	भयसन्त्रस्तमनसाम्
सिंहपदपद्धतिः	समाह्वानम्	प्रतिध्वनिः

उत्तरम्– विद्यार्थी स्वयं उच्चारण करें।

प्रश्नः 2. एकपदेन उत्तरं लिखत–(एक पद में उत्तर लिखिए–)

(क) सिंहस्य नाम किम्?
(ख) गुहायाः स्वामी कः आसीत्?
(ग) सिंहः कस्मिन् समये गुहायाः समीपे आगतः?
(घ) हस्तपादादिकाः क्रियाः केषां न प्रवर्तन्ते?
(ङ) गुहा केन प्रतिध्वनिता?

उत्तरम्– (क) खरनखरः, (ख) दधिपुच्छः, (ग) सूर्यास्तसमये, (घ) भयसंत्रस्तमनसाम्, (ङ) उच्चगर्जनेन।

प्रश्नः 3. मञ्जूषातः अव्ययपदं चित्वा वाक्यानि पूरयत–(मञ्जूषा से अव्यय शब्दों को चुनकर वाक्य पूरे कीजिए–)

सदा	बहिः	दूरं	तावत्	तर्हि	तदा

(क) यदा दशवादनं भवति ..... छात्राः विद्यालयं गच्छन्ति।
(ख) सूर्यः पूर्वदिशायां ..... उदेति।
(ग) शृगालः गुहायाः ..... आसीत्।
(घ) स च यावत् पश्यति, ... सिंहपदपद्धतिः गुहायां प्रविष्टा दृश्यते।
(ङ) शृगालोऽपि ततः ..... पलायमानः अपठत्।
(च) यदि सफलताम् इच्छसि ..... आलस्यं त्यज।

उत्तरम्– (क) **तदा**
(ख) **सदा**
(ग) **बहिः**
(घ) **तावत्**
(ङ) **दूरं**
(च) **तर्हि**

प्रश्नः 4. पूर्णवाक्येन उत्तरत–(पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए–)

(क) खरनखरः कुत्र प्रतिवसति स्म?
(ख) महतीं गुहां दृष्ट्वा सिंहः किम् अचिन्तयत्?
(ग) शृगालः किम् अचिन्तयत्?
(घ) शृगालः कुत्र पलायितः?
(ङ) किं विचार्य सिंहः शृगालस्य आह्वानमकरोत्?
(च) अस्यां कथायां कस्य चातुर्यं निरूपितं सिंहस्य शृगालस्य वा?

उत्तरम्– (क) खरनखरः कस्मिंश्चित् वने प्रतिवसति स्म।
(ख) महतीं गुहां दृष्ट्वा सिंहः अचिन्तयत्–"नूनम् एतस्यां गुहायां रात्रौ कोऽपि जीवः आगच्छति। अतः अत्रैव निगूढो भूत्वा तिष्ठामि" इति।
(ग) शृगालः अचिन्तयत्–"अहो विनष्टोऽस्मि। नूनम् अस्मिन् बिले सिंहः अस्ति इति तर्कयामि। तत् किं करवाणि?"
(घ) शृगालः दूरं पलायितः।
(ङ) मम आह्वानं श्रुत्वा सः बिले प्रविश्य मे भोज्यं भविष्यति इति विचार्य सिंहः शृगालस्य आह्वानम् अकरोत्।
(च) अस्यां कथायां शृगालस्य चातुर्यं निरुपितम्।

प्रश्नः 5. मञ्जूषातः अव्ययपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत–(मञ्जूषा से अव्यय पदों को चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए–)

सहसा,	दूरे,	क्रमशः,	यदा,	तदा,	परन्तु,	यदि,	तर्हि,	तत्र

एकस्मिन् वने कश्चन व्याधः जालं विस्तीर्य ..... स्थितः। ..... आकाशे सपरिवारः कपोतराजः चित्रग्रीवः निर्गतः। ..... तण्डुलकणानामुपरि कपोतानां लोभो जातः। .... राजा तत्र सहमतः नासीत्। तस्य युक्तिः आसीत् ..... निर्जने वने कोऽपि मनुष्यो नास्ति ..... कुतो वा तण्डुलकणानां सम्भवः? ..... राज्ञः उपदेशमस्वीकृत्य ते नीचैः आगता, ... जाले निपतिताः। अतः उक्तम् '..... विदधीत न क्रियाम्'।

उत्तरम्– दूरे, तत्र, क्रमशः, परन्तु, यदि, तर्हि, यदा, तदा, सहसा।

********** END **********